

Meede 3 Külustuskeskkonna arendamine (ühisprojektide meede)

1. Strateegia meetme nimetus

Meede 3 Külustuskeskkonna arendamine (ühisprojektide meede)

2. Rakendamise vajaduse lühikirjeldus:

Hiiumaa tugevuseks on ilus, puhas ja mitmekesine looduskeskkond. Suvehooajal toimuvad siin mitmesugused sündmused, mis meelitavad külastajaid Eestist ja välismaaltki. Turism on seega saarele oluline majandusharu. Viimastel aastatel on turismiturundus hoogustunud, samuti on lisandunud uusi turismiobjekte. Turundus on aga pidev protsess, mis eeldab süsteemsust ning koostööd valdkonna osapoolte vahel. Samuti on suurte turismiobjektide kõrval ridamisi väiksemaid, mille külastajatele avamine avardab valdkonna võimalusi, võimaldades külastajatel kogeda midagi uut.

3. Strateegia meetme eesmärk ja saavutatav tulemus

Eesmärk: Hiiumaa külustuskeskkond on tuntud ja atraktiivne nii saarel kui mandril.

Meede panustab „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023-2027“ **üldeesmärki:** parandada maapiirkondade sotsiaal-majanduslikku olukorda; ja **erieesmärkidesse:**

- edendada tööhõivet, majanduskasvu, sotsiaalset kaasatust ja maapiirkondade arengut, sealhulgas biomajandust ja säästvat metsamajandust;
- olla atraktiivne noorte põllumajandustootjate jaoks ja soodustada ettevõtluse arengut maapiirkondades;
- suurendada konkurentsivõimet ja turule orienteeritust, pöörates erilist tähelepanu teadusuuringutele, tehnoloogiale ja digiüleminekule;
- edendada säästvat arengut ja selliste loodusvarade tõhusat majandamist nagu vesi, muld ja õhk;
- panustada kliimamuutuste leevendamisse ja nendega kohanemisse ning säästvasse energiasse.

Meede panustab järgmistesse LEADER fookustesse ja eesmärkidesse:

- ettevõtluse arendamine eelkõige uute tasuvate töökohtade või innovaatiliste lahenduste kaudu;
- keskkonna- ja kliimasõbralikkus, sealhulgas bio- ja ringmajandust propageerivate lahenduste väljatöötamine ja rakendamine;
- maaelu positiivse kuvandi säilitamine;
- ettevõtjate konkurentsivõime tõstmine;
- piirkondlike eripärade parem rakendamine, sh kohaliku toidu arendamine.

Meede aitab kaasa Maaelu arengu Euroopa Põllumajandusfondi (EAFRD) sihtvaldkondade saavutamisse:

1A) innovatsiooni ja koostöö toetamine ning teadmistebaasi arendamine maapiirkondades;

3A) toormetootjate konkurentsivõime parandamine nende parema integreerimise abil

põllumajanduslike toiduainete tarneahelasse kvaliteedikavade kaudu, mis annavad

põllumajandustoodetele lisaväärtuse, kohalike turgude edendamise ja lühikeste tarneahelate ning

tootjarühmade ja -organisatsioonide ning tootmisharudevaheliste organisatsioonide kaudu;

6A) tegevusvaldkondade mitmekesistamise, väikeettevõtete loomise ja arendamise ning töökohtade loomise hõlbustamine;

6B) maapiirkondade kohaliku arengu soodustamine;

6C) info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate kättesaadavuse, kasutamise ja kvaliteedi parandamine maapiirkondades.

4. Toetatavad tegevused

- Turismiteenuste arendamine, mis ei ole suunatud üksiku äriühingu hüvanguks
- Kohaturundus (sh messid, trükised, veebimaterjalid jne)
- Turismivaldkonna edendamisse panustavad koolitused
- Suursündmuste (kultuur, sport jms) korraldamine (enam 500 külastajaga)
- Tegevuste elluviimiseks vajalike asjade ost mitte rohkem kui 15% projekti kogu abikõlblikust maksumusest
- Projektijuhtimine
- Käesolevast meetmest saab tegevusi ellu viia ainult ühisprojektina. Ühisprojekt on projekt, mis viiakse ellu 1–2-aastase tegevuskava alusel vähemalt kahe juriidilise isiku või füüsilisest isikust ettevõtja poolt.

§ 25. Projektitoetuse raames toetatava tegevuse abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud
[LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine–Riigi Teataja](#)

5. Sihtrühm

Hiidlaste Koostöökogu tegevuspiirkonnas tegutsevad kolmanda sektori organisatsioonid, sihtasutused, füüsilisest isikust ettevõtjad, mikro- ja väikeettevõtted, Hiiumaa Vallavalitsus, Hiiumaa Vallavalitsuse hallatavad asutused.

§ 25. Projektitoetuse raames toetatava tegevuse abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud

[LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine–Riigi Teataja](#)

6. Nõuded toetuse taotlejale ja toetuse saajale

- Tegevus tuleb ellu viia Hiidlaste Koostöökogu tegevuspiirkonnas
- **Tegevusega ei või alustada**, sealhulgas sellega seotud siduvaid kohustusi ei tohi olla võetud varem, ning tegevuse elluviimist tõendavad dokumendid ei tohi olla väljastatud **varem kui kohalikule tegevusrühmale projektitaotluse esitamise päevale järgneval päeval**, välja arvatud ettevalmistav töö, millega ei või alustada enne 1. jaanuari 2023
- **Projekt peab hõlmama vähemalt ühte partnerit.**¹
- Toetuse taotleja saab ühes voorus esitada ühe taotluse
- Taotlus esitatakse e-PRIA keskkonnas
- Taotlusega koos esitatakse järgnevad dokumendid:
 - vormikohane ja partneritega allkirjastatud ühistegevuse tegevuskava
 - ühistegevuse hinnakalkulatsioon koos kulude mõistlikkust selgitava põhjendusega ning kui ühistegevuse raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara käibemaksuta maksumus ületab 1000 eurot, küsib projektitoetuse taotleja vähemalt ühe kulude mõistlikkust tõendava dokumendi, mis sisaldab teavet tellitava töö või teenuse või soetatava vara maksumuse ja koguse kohta
 - turundusplaan, kui projekti põhisisuks on turundus

¹ Partnerina ei käsitleta teenuseosutajat, kauba tarnijat või ehitajat.

§ 23. Nõuded projektitoetuse taotlejale

[LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine–Riigi Teataja](#)

- 1) ta vastab strateegia meetmes nimetatud projektitoetuse taotleja kohta esitatud nõuetele ja riigiabi puhul sätestatud nõuetele;
- 2) tema riikliku maksu võlg, sealhulgas maksuhalduri haldusaktiga kindlaksmääratud intress, on väiksem kui 100 eurot või tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud ja maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg, mille tasumise tähtaeg on möödunud, tasutud ettenähtud summas;
- 3) ta ei ole saanud ega taotle projektitaotluses sisalduva sama kulu kohta toetust riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest või muud tagastamatut riigiabi;
- 4) ta on riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tähtajal tagasi maksnud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral tasunud tagasimaksed ettenähtud summas;
- 5) tema suhtes ei toimu likvideerimismenetlust ega ole nimetatud pankrotiseaduse kohaselt ajutist pankrotihaldurit või kohtuotsusega välja kuulutatud pankrotti või algatatud sundlõpetamist või tal ei ole kehtivat registrist kustutamise hoiatust;
- 6) tähtajaliselt asutatud projektitoetuse taotleja ei ole asutatud lühemaks ajaks kui viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest;
- 7) tal ei ole kehtivat karistust karistusseadustiku §-s 491, 209, 2091, 210, 294, 296, 298, 2981, 3001, 372, 373 või 384 sätestatud süüteo toimepanemise eest.

§ 33. Projektitoetuse saajale esitatavad toetatava tegevuse elluviimise ja kestuse nõuded

[LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine–Riigi Teataja](#)

- (1) Projektitoetuse saaja viib toetatava tegevuse ellu, sealhulgas esitab kõik tegevuse elluviimist tõendavad dokumendid, ja võtab projektitoetuse abil ehitatud, renoveeritud või soetatud vara sihipäraselt kasutusse kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid hiljemalt 30. juunil 2029, seejuures:
 - 1) saavutab toetatava tegevuse eesmärgi ja tulemuse;
 - 2) alustab toetatava tegevuse elluviimisega üheksa kuu jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest;

(2) Projektitoetuse saaja tagab toetatava tegevuse sihtotstarbelise kestuse, sealhulgas säilitab ja kasutab projektitoetuse abil ehitatud, renoveeritud või soetatud vara sihtotstarbeliselt, vähemalt 3 aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest, kui taotleja on VKE, ning vähemalt 5 aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest, kui taotleja ei ole VKE.

7. Makstava toetuse maksimaalne suurus ja määr

- **Minimaalne: 3 000 EUR**
- **Maksimaalne: 75 000 EUR**

- **15% kuni 60%** protsenti toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest VKE-le, mittetulundusühingule või sihtasutusele, kui kavandatud tegevus on suunatud ettevõtluse arendamiseks;
- **15% kuni 90%** toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest kasumit mittetaotlevate projektide puhul mittetulundusühingule, sihtasutusele, kohalikule omavalitsusele ja selle hallatavale asutusele
- **Vähese tähtsusega abi;**
Ühele ettevõtjale antava vähese tähtsusega abi kogusumma ei tohi mis tahes kolme aasta pikkuse ajavahemiku jooksul ületada 300 000 eurot.

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) 2023/2831 Artikkel 3, lõige 2
jääki kontrolli [siit...](#)

§ 27. Projektitoetuse määr ja suurus

[LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine–Riigi Teataja](#)

8. Projektide näitajad ja sihtväärtused aastaks 2029

Väljundnäitajad:

- Uute turismitoodete ja/või -teenuste arv 5
- Sündmuste arv 24
- Hooajaväliste sündmuste arv 4
- Külustuskeskkonna arendamisele suunatud projektide arv 8

Tulemusnäitajad:

Möödik	Sihttase 2029
LEADER-projektide kajastatus üleriigilise levikuga kanalites	Keskmiselt 3 kajastust aastas
Ühise põllumajanduspoliitika toetusel arendatud maapiirkondade ettevõtete, sealhulgas biomajanduse ettevõtete arv (R.39)	5

9. Hindamiskriteeriumid

Osa	Kriteerium ja osakaal	Kirjeldus	Skaala (0–3)
Asjakohasusega seotud kriteeriumid (kokku 35%)	1. Taotluse sidusus strateegia visiooni ja meetme eesmärkidega (20%)	Hinnatakse, kas ja kuivõrd on taotlus seotud strateegia visiooni ja meetme eesmärkidega – kas ja mil määral aitab projekti elluviimine nende saavutamisele kaasa	0 – Taotlus ei ole strateegiaga seotud ² 1 – Taotlus on strateegiaga vähesel määral seotud 2 – Taotlus on strateegiaga enamjaolt seotud 3 – Taotlus tuleneb otseselt strateegia visioonist ja meetme eesmärkidest
	2. Taotluse sidusus valla ja/või küla ja/või valdkonna arengueesmärkidega (5%)	Hinnatakse, kas ja kuivõrd tuleneb taotlus valla ja/või küla ja/või valdkonna arengueesmärkidest või tunnetatud vajadustest – kas vajadust projekti elluviimiseks on kogukonnas ja/või vallas tunnetatud, arengukavades kirjeldatud	0 – Taotlus ei ole valla/küla/valdkonna arengueesmärkidega seotud 1 – Taotlus on valla/küla/valdkonna arengueesmärkidega nõrgalt seotud 2 – Taotlus on valla/küla/valdkonna arengueesmärkidega seotud kuid mõju on väiksele osale kogukonnast 3 – Taotlus tuleneb otseselt

² Kui taotlus saab selle kriteeriumi (sidusus strateegiaga) raames koondindeks 0, ei kuulu projekt rahastamisele.

			valla/küla/valdkonna arengu- vajadustest, mõju on laialdane
	3. Taotluse panus meetme väljundnäitajate täitmisesse (5%)	Hinnatakse, kas ja kuivõrd panustab projekt konkreetses meetme väljundnäitajate sihttasemetes saavutamisse	0 – Taotlus ei panusta ühtegi väljundnäitajasse 1 – Taotlus panustab ühte väljundnäitajasse 2 – Taotlus panustab rohkem kui ühte väljundnäitajasse 3 – Taotlus panustab kõiki konkreetse meetme väljundnäitajatesse
	4. Panus taotlejate ringi laiendamisse (5%)	Hinnatakse, kas taotleja on eelmisel või sellel perioodil toetust saanud	0 – Taotleja on saanud toetust nii eelmisel kui sellel perioodil 1 – Taotleja on saanud toetust sellel, kuid mitte eelmisel perioodil 2 – Taotleja on saanud toetust eelmisel, kuid mitte sellel perioodil 3 – Taotleja ei ole saanud toetust eelmisel ega sellel perioodil
Läbivate teemadega seotud kriteeriumid (kokku 25%)	5. Projekti rohelisus (5%)	Hinnatakse, kas ja kuivõrd panustab projekt keskkonna- ja kliimasõbralike (sh bio- ja ringmajandus) lahenduste väljatöötamiseks (sh näiteks kohalike ressursside kasutamine, taastuvenergia rakendamine, taaskasutus, ringmajandus jms)	0 – Taotlus ei panusta üldse keskkonna- ja kliimasõbralike lahenduste väljatöötamiseks 1 – Taotlus panustab keskkonna- ja kliimasõbralike lahenduste väljatöötamiseks vähesel määral 2 – Taotlus panustab keskkonna- ja kliimasõbralike lahenduste väljatöötamiseks osaliselt 3 – Taotlus on keskkonda taastav ja kliimasõbralik
	6. Projekti uuenduslikkus (15%)	Hinnatakse, kas ja mil määral on tegemist uuendusliku lähenemisega ³	0 – Taotlus ei ole uuendusliku iseloomuga 1 – Taotlus on uuenduslik Hiiumaal 2 – Taotlus on uuenduslik ka väljaspool Hiiumaad 3 – Taotlus on uuenduslik ka väljaspool Hiiumaad tänu koostööle teadus- ja arendusasutustega
	7. Projekti koostöisus (5%)	Hinnatakse, kas projekti elluviimine ja/või tulemuste	0 – Taotleja viib projekti ellu ilma partneriteta, tulemused on

³ Uuenduslikkuse all mõistetakse uue tehnoloogia, protsessi vms kasutusele võtmist.

Kestlikusega seotud kriteeriumid (kokku 25%)		kasutamine toimub koostöös, samuti kas projekti elluviimise järgselt tekivad koostöösidemed	<p>kuuluvad üksnes taotlejale⁴</p> <p>1 – Projekti elluviimine toimub koostöös oma sektoris või valdkonnas, kaasatud on vähemalt üks partner</p> <p>2 – Projekti elluviimine toimub vähemalt kahe sektori⁵ koostöös, kes kõik saavad projektist kasu, kaasatud on enam kui 1 partner</p> <p>3 – Projekt viiakse ellu 3 sektori sisulises koostöös, tulemused on mõeldud kõikidele kasutamiseks</p>
	8. Projekti tulemuste kestlikkus (15%)	Hinnatakse, kas ja mil määral on projekti tulemused tagatud peale toetusrahade lõppemist, kuidas on kaetud objektide majanduskulude katmine, vajalik kliendibaas vms	<p>0 – Tegevused lõppevad projekti lõpuga, investeringuobjekti edasine ekspluateerimine ei ole läbi mõeldud</p> <p>1 – Projekti tulemused on vähesel määral kestlikud</p> <p>2 – Projekti tulemused on enamjaolt kestlikud</p> <p>3 – Projekti tulemused on arusaadavalt jätkusuutlikud (näiteks teenuse osutamine jätkub ka peale projekti lõppu ilma täiendava toetuse vajaduseta). Rajatud investeringuobjektide edasine ekspluateerimine on läbi mõeldud ja tõepärane</p>
	9. Realistlikkus (10%)	Hinnatakse, kas projektis kavandatud tulemuste saavutamine ning eelarve ja ajakava on selged ning realistlikud	<p>0 – Tulemuste saavutamine ei ole usutav, ajakava ja eelarve on ebarealistlikud</p> <p>1 – Tulemuste saavutamine on vähesel määral usutav</p> <p>2 – Tulemuste saavutamine on enamjaolt usutav</p> <p>3 – Projekti eelarve on põhjendatud, ajakava on realistlik. Projekti tulemuste saavutamine on usutav</p>

⁴ Partnerina ei käsitleta teenuseosutajat, kauba tarnijat või ehitajat.

⁵ Sektorid on avalik-, era- ja kolmas sektor

Kvaliteediga seotud kriteeriumid (kokku 15%)	10. Taotleja võimekus (5%)	Hinnatakse taotleja võimekust projekti ellu viia, sh, kuid mitte ainult varasem kogemus, majanduslik võimekus, kompetentsus	<p>0 – Taotleja ja/või tema meeskonnaliikmete võimekus projekti ellu viia on väga väike – varasemad kogemused puuduvad, võimalik kulude suurenemine tingib tõenäoliselt projekti katkestamise, meeskonnaliikmetel puuduvad projekti elluviimiseks vajalikud teadmised ja oskused</p> <p>1 – Taotlejal ja/või tema meeskonnaliikmetel on osaline võimekus projekti ellu viimiseks</p> <p>2 – Taotlejal ja/või tema meeskonnaliikmetel on üldiselt võimekus projekti ellu viimiseks olemas</p> <p>3 – Taotlejal ja/või tema meeskonnaliikmetel on varasem kogemus projektide elluviimisel, võimekus tagada omafinantseering või isegi katta kallinemine, olemas on vajalikud teadmised ja oskused projekti tulemuslikuks elluviimiseks</p>
	11. Omafinantseeringu osakaal (10%)	Hinnatakse, kui võrd on taotleja valmis panustama suurema omafinantseeringuga, kui on minimaalselt nõutud	<p>0 – Taotleja omafinantseering on minimaalselt meetmes nõutav</p> <p>1 – Taotleja omafinantseering ületab meetmes minimaalselt nõutavat vähemalt 5,00%⁶ võrra</p> <p>2 – Taotleja omafinantseering ületab meetmes minimaalselt nõutavat vähemalt 10,00%⁷ võrra</p> <p>3 – Taotleja omafinantseering ületab meetmes minimaalselt nõutavat vähemalt 15,00%⁸ võrra</p>
		Kokku maksimaalsed punktid : 3.00 Lävend: 1.61	

⁶ Näiteks juhul kui taotleja minimaalselt nõutav omafinantseering on 10% ja toetus maksimaalselt 90%, kuid taotleja suurendab omafinantseeringut 15,00%-ni või üle selle ja küsib toetust 85,00% või vähem

⁷ Näiteks juhul kui taotleja minimaalselt nõutav omafinantseering on 10% ja toetus maksimaalselt 90%, kuid taotleja suurendab omafinantseeringut 20,00%-ni või üle selle ja küsib toetust 80,00% või vähem

⁸ Näiteks juhul kui taotleja minimaalselt nõutav omafinantseering on 10% ja toetus maksimaalselt 90%, kuid taotleja suurendab omafinantseeringut 25,00%-ni või üle selle ja küsib toetust 75,00% või vähem (min 15%)